

ДО

**МИНИСТЪРА НА ТРУДА
И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
Г-ЖА ЕМИЛИЯ МАСЛАРОВА**

Относно: Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси” 2007-2013 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖА МАСЛАРОВА,

Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси” ще изиграе важна роля за развитието на основния фактор за повишаване конкурентоспособността на българската икономика на общия европейски пазар и за постигане целите на Лисабонската стратегия на ЕС. Нашето становище по нейния проект съдържа препоръки, насочени към усъвършенстване на програмата с оглед постигане именно на тези цели.

Намираме разпределението на средствата по определените приоритети за логично и целесъобразно – основната част е към създаване на заетост и повишаване на квалификацията. По отделните приоритети имаме следните бележки:

I. По приоритет I – “Създаване на повече и по-добри работни места. Повишаване на адаптивността, мобилността и конкурентоспособността на работната сила”:

1. Действие 1 – “Учене през целия живот” – насочено към безработни, заети (вкл. мениджмънт), хора пред пенсия, ниско квалифицирани заети, застрашени от масови уволнения, неактивни лица.

Считаме, че мерките по това действие трябва да се насочат предимно към заетите, респ. към предприятията и браншовите организации, т.е. към тези лица, които осигуряват конкурентоспособността на националната икономика. Останалите целеви групи ще бъдат обхванати чрез действие 5 – “Интегриране на уязвимите групи на пазара на труда”, което преследва същите цели. Целесъобразно е също сред бенефициентите да се добавят и центровете за професионално ориентиране.

2. Действие 2 - Насърчаване на гъвкавостта на пазара на труда – насочено към безработни и заети (вкл. мениджмънт), неактивни лица.

В описанието на действието не са изяснени конкретните мерки за насърчаване на гъвкавостта и териториалната мобилност. Изразяваме мнение, че социалните партньори трябва да играят решаваща роля за неговото изпълнение, тъй като е съмнително, че останалите бенефициенти – институции на пазара на труда, изследователски центрове и НПО, са в състояние да предприемат мерки за развитие на гъвкавостта и мобилността.

3. Действие 3 – “Насърчаване на предприемачеството” – насочено към безработни и неактивни лица.

Основна слабост при определянето на целевите групи е игнорирането на създадения вече малък бизнес, който може да създаде много повече работни места, отколкото безработните и неактивните, които нямат предприемачески умения. Във връзка с това целта на действието трябва да се разшири и да се добави “стимулиране на микро- и малки предприятия за развитие на предприемачеството, осигуряване на достъп до бизнес консултации и иновации, придобиване на знания по интелектуална собственост, повишаване на технологичната култура, обучение за придобиване на

умения за проектиране и изпълнение на проекти по структурните и Кохезионния фонд на ЕС.” Предлагаме в целевите групи да се добавят микро- и малки предприятия, а всред бенефициентите – центрове за професионално обучение и социални партньори.

4. Действие 4 – *“Осигуряване на подходящи условия на труд в предприятията”* – насочено към работници и служители (вкл. мениджмънт).

Тази насоченост (към работници, служители и мениджмънт, а не към предприятията) предполага главно обучение, но не и мерки, предназначени за подпомагане подобряването на условията на труд. Затова в целта на действието предлагаме да се добави “чрез обучение и инвестиции за подобряване на тези условия”, а в целевите групи – “и предприятия”.

II. По приоритет II – “Подобряване на условията за достъп до образование и обучение, повишаване на качеството и взаимно отваряне на образованието и отделните общности едни към други”:

1. Действие 1 – *“Разширяване на извънкласните, извънучилищни и общностни дейности в учебните институции”* – бенефициенти са образователни институции, центрове за професионално обучение, общностни организации, НПО, организации в академичната/образователната общност.

Всрод бенефициентите отсъстват националните и браншовите работодателски организации, които трябва да играят решаваща роля в сътрудничеството с висшите и средните професионални училища. Те трябва да се добавят, както и центрoвете за професионално ориентиране.

2. Действие 2 – *“Развитие на следдипломните програми за обучение и научноизследователската дейност”* – насочено към докторанти, научни работници и заети с НИРД, университетски преподаватели, различни организации в академичната/образователната общност, бизнес общност.

Целесъобразно е мерките, свързани с научноизследователската дейност, да се насочват приоритетно към браншовете с преобладаващ малък бизнес, който не може да си позволи финансиране на научноизследователска и развойна дейност. Затова предлагаме в целевите групи да се добави “малки и средни предприятия”.

3. Действие 3 – *“Териториална мобилност на образователните услуги. Рационализиране на териториалната и профилна структура”* – насочено към учащи, учащи се от отдалечени региони, деца в риск, отпаднали и застрашени от отпадане ученици, младежи от специални училища, преподаватели.

Целесъобразно е да се обхване и населението на региони с монокултурно развитие с цел усвояване на нов поминък (напр., тютюнопроизводителни региони).

4. Действие 4 – *“Развитие на неприсъствените форми на обучение”* – насочено към ученици и студенти, лица, отпаднали от образователната система, възрастни, желаещи да валидизират знанията си, получени чрез неформално образование.

Пренебрегнати са предприятията и заетите в тях, които могат да повишават квалификацията си без откъсване от работа в рамките на ученето през целия живот. Те трябва да бъдат добавени към целевите групи, а към бенефициентите – специализирани фирми, разработващи и организиращи неприсъствени форми на обучение.

5. Действие 5 – *“Чуждоезиково обучение и работа със съвременни информационно комуникационни технологии”* – насочено към учещи, студенти и преподаватели и други заинтересовани.

Пренебрегнати са предприятията и заетите в тях, които могат да повишават квалификацията си без откъсване от работа в рамките на ученето през целия живот. Трябва да се посочи, че само 10% от малките и средните предприятия у нас са провеждали обучение по чужди езици, което може да доведе до изолацията им на общия европейски пазар. Затова в целевите групи трябва да се добавят ”заети лица (вкл. на работното място)”, а сред бенефициентите – “центрове за професионално обучение и центрове за езиково и компютърно обучение”.

6. Действие 7 – *“Подобряване на капацитета на доставчиците на образователни услуги и институциите в образователната система”* - бенефициенти са доставчиците на образователни услуги и институции в сферата на образованието.

Наименованието на действието трябва да се разшири, като към “образователни” се добави “и обучителни услуги”. Същото трябва да се отрази и в целта (“доставчиците на образователни и обучителни услуги”). Целесъобразно е да не се пренебрегват центрите за професионално обучение, които да се добавят сред бенефициентите.

III. Приоритет IV – Техническа помощ:

Действията по техническата помощ, са насочени единствено към укрепване капацитета на държавните институции, а социалните партньори са изключени въпреки недвусмислените препоръки на Европейската комисия за необходимостта от повишаване на техния капацитет. Предлагаме те да бъдат включени сред целевите групи и бенефициентите.

В заключение, без да отричаме необходимостта от специални действия и мерки, насочени към групите в неравностойно положение на пазара на труда, считаме, че основното ударение в програмата трябва да бъде ориентирано към повишаване квалификацията на вече заетите, които са основният фактор за конкурентоспособността на българската икономика на общия европейски пазар. Необходимо е да се посочи, че една трета от българските малки и средни предприятия изпитват финансови затруднения и не провеждат никакво обучение на персонала си.

Принципът на партньорство и овластяване на социалните партньори, посочен в хоризонталните приоритети, в много от действията остава само пожелание. А те трябва да участват в подготовката, изпълнението, мониторинга и оценката на всички действия и проекти, подкрепяни от Европейския социален фонд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Божидар Данев)

